

Revisorerna 2019-03-27

För kännedomKommunfullmäktiges presidium
Partiernas gruppledare**Kiruna kommun**Kommunstyrelsen
Nämnderna**Kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsutövande 2018**

Kommunfullmäktige beslutar om mål och riktlinjer för verksamheten samt fastställer nämndernas organisation och verksamhetsformer. Styrelsen skall leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över nämndernas och företagets verksamhet. Nämnderna skall inom sina områden tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, riktlinjer och föreskrifter samt utöva en tillräcklig intern kontroll över verksamheten.

Utgångspunkten för revisorernas årliga ansvarsutövandegranskning är nämndernas och styrelsens ansvar för att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig och säker verksamhet genom aktiva beslut. För att kunna göra den slutliga revisionella bedömningen fordras även ett ställningstagande till hur uppdraget fullgjorts och till resultatet i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

För 2018 års verksamhet har revisionen genomfört den årliga ansvarsutövandegranskningen med inriktning på om styrelsen och nämnderna vidtar tillräckliga åtgärder för att styra, följa upp och kontrollera tilldelat uppdrag. **Granskningen är översiktlig till sin karaktär och fokuserar på styrelsens och nämndernas styrning och kontroll av verksamhet och ekonomi på ett övergripande plan.**

I granskningen, liksom vid upprättandet av denna skrivelse, har vi biträttats av sakkunniga från Kommunal Sektor inom PwC.

Bedömning av ansvarsutövandet har skett dels utifrån en översiktlig protokoll- och dokumentationsgranskning med ett antal sk kontrollmoment, dels utifrån diskussion med respektive nämnd/styrelse. Våra iakttagelser och bedömningar avseende styrelsens och nämndernas ansvarsutövande 2018 sammanfattas i föreliggande skrivelse.

För Kiruna kommuns revisorer

Roger Aitomäki
Ordförande

Tea Liikavainio

Bilagor: PM Ansvarsutövande för respektive styrelse/nämnd, PwC, 2018

www.pwc.se

Ansvarsutövande 2018

Miljö- och byggnämnden

Översiktlig granskning av styrning och kontroll samt måluppfyllelse

Kiruna Kommun
Oktober 2018

Uppdrag

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska i sin granskning pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelse och övriga nämnder är tillräcklig. Den årliga granskningen består enligt god revisionssed av två delar; grundläggande granskning (granskning av delårsrapport, årsredovisning, intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse) och fördjupad granskning.

Kommunstyrelse, facknämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organ bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att målen inte nås.

Föreliggande granskning utgör den grundläggande granskningen av styrelsens och nämndernas ansvarstagande för intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden/styrelsen bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet med tillräcklig intern kontroll. Följande frågor utgör kontrollmål för granskningen:

- Säkerställer nämnden/styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig (intern styrning och kontroll)?

Metod och avgränsning

Analys av strategisk plan/motsvarande, budget, verksamhetsplaner, internbudget, ev dokumenterad riskanalys, ev internkontrollplan/uppföljningsplan, uppföljningar av ekonomi och verksamhet samt protokoll. Prövning av ansvarstagandet för styrning, kontroll och måluppfyllelse sker utifrån ett antal kontrollfrågor. Kontrollfrågorna utgör även revisionskriterier, d v s bedömningsgrund om ansvarsutövandet är tillräckligt. Revisorerna har även träffat nämnden och fört diskussion utifrån iakttagelserna av dokumentgranskningen. Granskningen är översiktlig till sin karaktär.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll I

Intern styrning och kontroll 2018				Kommentarer/noteringar
Har styrelsen/nämnden antagit en plan för sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges uppdrag?	X			Ja
Är planen heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja
Har styr./nämnden antagit en internbudget för sin verksamhet som motsvarar fullmäktiges ram?	X			Ja
Är budgeten heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja
Sker regelbunden och heltäckande rapportering vad gäller verksamhet och ekonomi?	X			Ja. Ekonomi: Budgetredovisning sker löpande. Verksamhet: Punkt "Förvaltningschef informerar" löpande, delgivningar, kvartalsrapporter (även ekonomi)
Inkluderar rapporteringen måluppfyllelse, resultat och effekter?	X			Ja, sker uppföljning i kvartalsrapporter och särskilda uppföljningar av planer vilka inkluderar resultat och analys. Av protokollen framgår att verksamhetsplan följs upp löpande, vi kan dock ej utifrån granskat material bedöma konkretiseringsgraden på återrapporteringen.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll II

Intern styrning och kontroll 2018				Kommentarer/noteringar
Får nämnden återrapportering av beslut som fattats på delegation?	X			Ja.
Har styrelsen/nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?	X			Ja, framgår av ”Internkontrollplan och systematiskt kvalitetsarbete”.
Baseras uppföljningsplan/internkontrollplan på dokumenterad riskanalys?	X			Ja, framgår av föregående års granskning.
Sker återrapportering enligt plan?	X			Ja (översiktligt granskat).

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2018				Kommentarer/noteringar
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens verksamhet?	X			Ja. Målen i sig är av mer "mjuk" karaktär, men konkretiseras genom aktiviteter kopplade till målen.
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens ekonomi?	X			Ja, genom internbudgeten samt mål om budget i balans.
När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	X			Prognos framgår ej av erhållet material vid granskningstillfället. Av träffen med nämnden framgår att måluppfyllelsen prognostiseras vara god.
När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	X			Av protokoll från september framgår prognos om underskott motsvarande -1,3 mnkr per 28 aug, samtidigt som kvartalsrapporten pekar på överskott 500 tkr första 6 mån. Kan tydliggöras vad som avser period och vad som avser helårsprognos. Av träffen med nämnden framgår att ett nollresultat, eventuellt ett mindre överskott, prognostiseras för helåret.
Preciserar nämnden/styrelsen vid behov vad som ska göras, när det ska göras och av vem?	X			Granskningen visar ej att nämnden inte skulle precisera vid behov, men vi konstaterar att det är få beslut där uppdraget preciseras. Vi noterar att nämnden har fattat beslut utifrån föregående års synpunkt.

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2018				Kommentarer/noteringar
Följer nämnden/nämnden upp att beslutade åtgärder verkställs och återrapporteras?	X			Beslutsfattandet utgörs främst av myndighetsutövande. Exempel/stickprov: avtal med Gällivare kommun – återrapporterat under förvaltningschefens informationspunkt. Vi noterar att nämnden har fattat beslut utifrån föregående års synpunkt.
Framgår av protokoll att det vid behov vidtas aktiva åtgärder i syfte att nå fastställda mål?		X		Budgetuppföljningar, kvartalsrapporter och information om verksamhetsplan lägges till handlingarna. Budgetuppföljningen vid septembermötet skulle eventuellt kunnat ha motiverat en aktiv åtgärd beroende på vilken information om prognos för helåret som lämnats vid mötet. Vi noterar att nämnden fattat beslut utifrån föregående års synpunkt.
Har styrelsen/nämnden fångat upp och verkställt eventuella särskilda uppdrag från fullmäktige?	X			Ja, ex-vis avseende Åtgärdsprogram för kompetensförsörjning, Handlingsprogram enl LSO, antagande av riktlinjer för hantering av våld i nära relation.

Sammanfattning revisionell bedömning

Vår bedömning är att miljö- och byggnämnden i allt väsentligt har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan utifrån fullmäktiges uppdrag för sina verksamheter samt ett antal tillsyns- och kontrollplaner.
- En internbudget för nämndens verksamheter har antagits motsvarande fullmäktiges tilldelade ram.
- Information kring verksamhet och ekonomi sker genom återkommande punkter på nämndens sammanträden samt inom ramen för uppföljning av planer, budget och kvartalsrapporter.
- Uppföljning i kvartalsrapporter och särskilda uppföljningar av planer inkluderar resultat och analys. Av protokollen framgår att verksamhetsplan och målsättningar följs upp löpande, vi kan dock ej utifrån erhållet material bedöma konkretiseringsgraden på återrapporteringen i förhållande till målen i verksamhetsplanen.
- Delegationsbeslut återrapporteras till nämnden löpande under året.
- Nämnden har antagit en internkontrollplan som under året utökats. Av föregående års granskning framgår att planen baserats på dokumenterad riskanalys.
- Granskningen visar ej att nämnden inte skulle precisera vid behov, men vi konstaterar att det är få beslut där uppdraget preciseras.
- Prognos för måluppfyllelse går ej att utläsa ur granskat material, men vi konstaterar att det sker återkommande uppföljning i förhållande till verksamhetsplanen. Av träff med nämnden framgår att måluppfyllelse per helår prognostiseras vara god både vad gäller ekonomi och verksamhet. Vi konstaterar både vad gäller ekonomi och verksamhet att nämnden inte har beslutat om några åtgärder, men kan samtidigt utifrån tillgänglig information inte bedöma om det har förelegat något behov av åtgärder.
- Nämnden har fångat upp och verkställt särskilda uppdrag från fullmäktige.

Uppföljning av genomförd granskning

Intern kontroll enligt COSO-modellen

Under hösten har revisorerna genomfört en granskning som syftade till att utifrån COSO-modellens ramverk bedöma om den interna styrningen och kontrollen inom kommunstyrelsen samt de övriga nämnderna är tillräcklig. Modellen tar sin utgångspunkt i fem olika komponenter:

- ✓ Kontrollmiljö
- ✓ Riskhantering
- ✓ Kontrollaktiviteter
- ✓ Information
- ✓ Uppföljning/utvärdering

Granskningen fokuserade på förutsättningarna för att bedriva ett aktivt internkontrollarbete, med andra ord den internkontrollstruktur som finns inom organisationen snarare än efterlevnad av fastställda policies, riktlinjer och rutiner.

Den samlade bedömningen var att kultur- och utbildningsnämnden, miljö- och byggnämnden, socialnämnden, valnämnd samt överförmyndarnämndens interna kontroll är tillräcklig. Kommunstyrelsens interna kontroll bedömdes som delvis tillräcklig. De rekommendationer som lämnades var följande:

- Att åtgärder vidtas som säkerställer att styrande och stödjande dokument samlas på ett sådant sätt att aktuell dokumentation går att nå inom kommunens samtliga verksamheter.
- Att analys genomförs över styrelse och nämnders ledamöters behov av kunskapshöjande aktiviteter gällande ansvar och arbete med den interna kontrollen.
- Att kommunstyrelsen säkerställer att reglementets skrivningar om att styrelsen skall utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll efterlevs.

Uppföljning av genomförd granskning, forts

- Vilken bedömning gör styrelsen/nämnden över förutsättningarna för en god kontrollmiljö?
 - Vilka åtgärder har vidtagits för att stärka ledamöternas kunskaper kring intern kontroll och arbetet med den interna kontrollen? Finns några planer med tanke på ny mandatperiod?
 - Vilka processer finns idag för att analysera riskområden tillsammans med andra nämnder, samt med styrelsen?
- Av träffen med nämnden framgår att de utifrån granskningsresultatet ser att det kan finnas anledning av byta till samma modell som övriga nämnder, med utgångspunkt i risk- och konsekvensberäkning.
 - Nämnden bedömer att kontrollmiljön är god, bl a mot bakgrund av att verksamheten i stora stycken är styrd utifrån lag och förordningar kopplat till myndighetsutövning. Har även gjorts en enkät inom nämnden som handlar bl a om ledarskap och kompetens m m, vilket är ett sätt att kartlägga vad man behöver jobba vidare med. Nämnden känner sig trygg när det gäller kontrollmiljön och upplever att man har en god arbetsmiljö i nämnden.
 - Enligt nämnden sker en hel del av arbetet med övergripande analys och gemensamt lärande genom strategiska ledningsgruppen (SLG).

1. Kontrollmiljö är den omgivning som den interna styrningen och kontrollen verkar i och påverkas av. Detta kan vara riktlinjer, policies, organisationskulturen och ledningens styrning. Kontrollmiljön kan sägas vara fundamentet för den interna kontrollen.

2. Riskbedömning handlar om hur risker för att nå verksamhetens mål identifieras, värderas och hanteras. Det kan t.ex. handla om omvärldsrisker, finansiella risker, legala risker samt verksamhetsrisker. Riskbedömningen avgör vilka områden som är värda att uppmärksamma samt vilka resurser som skall tillsättas för att riskerna skall avhjälpas. Riskbedömningar måste ske löpande och integrerat med övriga beslut. Riskbedömningen kan härigenom inte ske isolerat vid ett tillfälle per år.

Ansvarsutövande 2018

Överförmyndarnämnden

Översiktlig granskning av styrning och kontroll samt måluppfyllelse

Ida Pelli
Revisionskonsult

Andreas Jönsson
cert. kommunal revisor

Kiruna Kommun
December 2018

Uppdrag

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska i sin granskning pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelse och övriga nämnder är tillräcklig. Den årliga granskningen består enligt god revisionssed av två delar; grundläggande granskning (granskning av delårsrapport, årsredovisning, intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse) och fördjupad granskning.

Kommunstyrelse, facknämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organ bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att målen inte nås.

Föreliggande granskning utgör den grundläggande granskningen av styrelsens och nämndernas ansvarstagande för intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden/styrelsen bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet med tillräcklig intern kontroll. Följande frågor utgör kontrollmål för granskningen:

- Säkerställer nämnden/styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig (intern styrning och kontroll)?

Metod och avgränsning

Analys av strategisk plan/motsvarande, budget, verksamhetsplaner, internbudget, ev dokumenterad riskanalys, ev internkontrollplan/uppföljningsplan, uppföljningar av ekonomi och verksamhet samt protokoll. Prövning av ansvarstagandet för styrning, kontroll och måluppfyllelse sker utifrån ett antal kontrollfrågor. Kontrollfrågorna utgör även revisionskriterier, d v s bedömningsgrund om ansvarsutövandet är tillräckligt. Revisorerna har även träffat nämnden och fört diskussion utifrån iakttagelserna av dokumentgranskningen. Granskningen är översiktlig till sin karaktär.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll I

Intern styrning och kontroll 2018				Kommentarer/noteringar
1. Har styrelsen/nämnden antagit en plan för sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges uppdrag?	X			Ja. Verksamhetsplanen innehåller en målplan med nedbrutna aktiviteter.
2. Är planen heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja.
3. Har styr./nämnden antagit en internbudget för sin verksamhet som motsvarar fullmäktiges ram?	X			Ja, det framgår att den satts utifrån Kf:s budgetram.
4. Är budgeten heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja.
5. Sker regelbunden och heltäckande rapportering vad gäller verksamhet och ekonomi?	X			Ja. Budgetuppföljning sker löpande under olika punkter så som förvaltningsschefen informerar, budgetredovisning och ekonomisk rapport. Verksamhetsuppföljning sker löpande under förvaltningschefen informerar, samt i uppföljning av verksamhetsplan och inför ny årsplan.
6. Inkluderar rapporteringen måluppfyllelse, resultat och effekter?		X		Av protokollen framgår inte vilken information som finns under uppföljningen av verksamhetsplanen. Den ekonomiska rapporten innehåller mer information om resultat och effekter.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll II

Intern styrning och kontroll 2018				Kommentarer/noteringar
7. Får nämnden återrapportering av beslut som fattats på delegation?	X			Ja. Noteras att delegationsordningen också är uppdaterad i enlighet med den nya kommunallagen.
8. Har styrelsen/nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?		X		Det framgår av protokollet 2018-02-14 att nämnden gjort ett tillägg till planen om att tydligare rapportera i protokollen om vilken information om ekonomi/verksamhet som lämnats till nämnden. Det saknas dock information om när vissa moment ska vara klara.
9. Baseras uppföljningsplan/internkontrollplan på dokumenterad riskanalys?	X			Ja.
10. Sker återrapportering enligt plan?		X		Det går av handlingarna inte att utläsa att alla områden följs upp enligt planen. Bland annat områdena tillsyn av förvalttad egendom och samverkan saknas löpande i protokollen. Vissa områden i planen saknar också information om när de ska vara klara.

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2018				Kommentarer/noteringar
11. Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens verksamhet?		X		Det finns till viss del nedbrutna mål i verksamhetsplanen, men vissa är av mer mjuk karaktär och svårare att följa upp i sin helhet, ex-vis avseende erforderlig kompetensutveckling.
12. Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens ekonomi?	X			Ja. Ekonomiska mål är uppfoljningsbara genom internbudgeten.
13. När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	X			Av delårsrapporten framgår att de fem målen för verksamheten för 2018 bedöms vara uppfyllda.
14. När nämnden uppsatta mål för ekonomin?			X	Av delårsrapporten 2018 framgår en negativ årsprognos på -0,1 mnkr. Enligt nämnden är senaste prognosen att underskottet kommer att uppgå till ca -0,3 mnkr, främst med anledning av att ställföreträdarkostnader har ökat.
15. Preciserar nämnden/styrelsen vid behov vad som ska göras, när det ska göras och av vem?		X		För åtgärder i internkontrollplanen och verksamhetsplanen finns en fördelning av ansvar, men det saknas uppgifter om när det ska vara klart. Av protokollen framgår ingen information om uppdrag till personer inom nämnden.

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2018				Kommentarer/noteringar
16. Följer styrelsen/nämnden upp att beslutade åtgärder verkställs och återspeglaras?		X		Det är inte klart i dokument och protokoll hur nämnden följer upp alla beslut. Exempelvis gällande nämndens beslut om digital anslagstavla från 2018-02-14, saknas det information om uppföljning. Dock finns ett beslut om anpassning budget, från 2018-10-24, som ska följas upp i november.
17. Framgår av protokoll att det vid behov vidtas aktiva åtgärder i syfte att nå fastställda mål?		X		Gällande exempelvis det prognostiserade underskottet saknas det information i protokollen om åtgärder. Det går inte att utläsa av underlagen om aktiva åtgärder vidtagits för att nå målen i kontrollplanen eller verksamhetsplanen, då innehållet i dessa punkter inte går att utläsa i alla protokoll.
18. Har styrelsen/nämnden fångat upp och verkställt eventuella särskilda uppdrag från fullmäktige?	-	-	-	Nämnden har inte haft något särskilt uppdrag till fullmäktige. Noteras att de verkställt uppdrag från Kommunstyrelsen angående att besvara länsstyrelsens skrivelse 2018-04-11, samt fått i uppdrag från Ks 2018-10-15 att anpassa verksamheten för att nå en budget i balans.

Sammanfattning revisionell bedömning

Vår bedömning är att nämnden i allt väsentligt har haft en tillräcklig styrning av sin verksamhet och att den interna kontrollen till övervägande del har varit tillräcklig.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan utifrån fullmäktiges uppdrag, som omfattar hela nämndens verksamhet
- En internbudget för nämndens verksamhet har antagits motsvarande fullmäktiges tilldelade ram.
- Information kring verksamhetsmål och ekonomi sker genom återkommande punkter på nämndens sammanträden. Noteras att nämnden har gjort ett tillägg till i internkontrollplanen om att tydligare rapportera i protokollen om vilken information om ekonomi/verksamhet som gjorts till nämnden. Det är dock inte tydligt i alla protokoll vilken information som ges till nämnden under dessa punkter, eller om det finns en bedömning av måluppfyllelse, åtgärder och resultat.
- Internkontrollplanen är baserad på en riskanalys, och finns en tydlig ansvarsfördelning. Det saknas dock information om när vissa kontrollmoment ska vara klara.
- Av underlaget går det inte att se att alla områden i internkontrollplanen följs upp enligt planen, exempelvis samverkan och tillsyn av förvaltda egendom
- Det är inte klart av underlaget hur nämnden säkerställer att alla beslut som fattats också följs upp, exempelvis gällande digital anslagstavla. Däremot finns ett beslut om anpassad budget som har en tydlig uppföljning i november.
- Målen för ekonomin bedöms vara mätbara genom internbudgeten. Verksamhetsmålen bedöms vara delvis uppföljnings-/mätbara. Noteras i delårsrapporten att de fem målen för 2018 är uppfyllda.
- Ekonomiskt bedöms ÖFN enligt nämnden göra ett underskott för året på -0,3 mnkr. Av protokollen går det inte att se om det finns beslut om åtgärder för att nå de ekonomiska målen.

Uppföljning av genomförd granskning

Intern kontroll enligt COSO-modellen

Under hösten har revisorerna genomfört en granskning som syftade till att utifrån COSO-modellens ramverk bedöma om den interna styrningen och kontrollen inom kommunstyrelsen samt de övriga nämnderna är tillräcklig. Modellen tar sin utgångspunkt i fem olika komponenter:

- ✓ Kontrollmiljö
- ✓ Riskhantering
- ✓ Kontrollaktiviteter
- ✓ Information
- ✓ Uppföljning/utvärdering

Granskningen fokuserade på förutsättningarna för att bedriva ett aktivt internkontrollarbete, med andra ord den internkontrollstruktur som finns inom organisationen snarare än efterlevnad av fastställda policys, riktlinjer och rutiner.

Den samlade bedömningen var att kultur- och utbildningsnämnden, miljö- och byggnämnden, socialnämnden, valnämnden samt överförmyndarnämndens interna kontroll är tillräcklig. Kommunstyrelsens interna kontroll bedömdes som delvis tillräcklig. De rekommendationer som lämnades var följande:

- Att åtgärder vidtas som säkerställer att styrande och stödjande dokument samlas på ett sådant sätt att aktuell dokumentation går att nå inom kommunens samtliga verksamheter.
- Att analys genomförs över styrelse och nämnders ledamöters behov av kunskapshöjande aktiviteter gällande ansvar och arbete med den interna kontrollen.
- Att kommunstyrelsen säkerställer att reglementets skrivningar om att styrelsen skall utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll efterlevs.

Uppföljning av genomförd granskning, forts

Frågor till styrelsen och nämnderna

- Vilken bedömning gör styrelsen/nämnden över förutsättningarna för en god kontrollmiljö?
- Vilka åtgärder har vidtagits för att stärka ledamöternas kunskaper kring intern kontroll och arbetet med den interna kontrollen? Finns några planer med tanke på ny mandatperiod?
- Vilka processer finns idag för att analysera riskområden tillsammans med andra nämnder, samt med styrelsen?

Enligt träff med nämnden så har styrande o stödjande dokument samlats på intranätet så att alla har tillgång och kan se vad som ska göras o hur

Kunskapshöjning; haft egna interna utbildningsmoment liksom gästföreläsare, och kurser för personalen. Även utbildat/informerat personal på socialförvaltningen och på boenden. Viktigt att överförmyndarverksamheten återkommer regelbundet ex-vis med anledning av personalförändringar inom boendena.

1. Kontrollmiljö är den omgivning som den interna styrningen och kontrollen verkar i och påverkas av. Detta kan vara riktlinjer, policies, organisationskulturen och ledningens styrning. Kontrollmiljön kan sägas vara fundamentet för den interna kontrollen.

2. Riskbedömning handlar om hur risker för att nå verksamhetens mål identifieras, värderas och hanteras. Det kan t.ex. handla om omvärldsrisker, finansiella risker, legala risker samt verksamhetsrisker.

Riskbedömningen avgör vilka områden som är värda att uppmärksamma samt vilka resurser som skall tillsättas för att riskerna skall avhjälpas. Riskbedömningar måste ske löpande och integrerat med övriga beslut. Riskbedömningen kan härigenom inte ske isolerat vid ett tillfälle per år.

www.pwc.se

Ansvarsutövande 2018

Socialnämnden

Översiktlig granskning av styrning och kontroll samt måluppfyllelse

Kiruna Kommun
November 2018

Uppdrag

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska i sin granskning pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelse och övriga nämnder är tillräcklig. Den årliga granskningen består enligt god revisionssed av två delar; grundläggande granskning (granskning av delårsrapport, årsredovisning, intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse) och fördjupad granskning.

Kommunstyrelse, facknämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organ bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att målen inte nås.

Föreliggande granskning utgör den grundläggande granskningen av styrelsens och nämndernas ansvarstagande för intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden/styrelsen bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet med tillräcklig intern kontroll. Följande frågor utgör kontrollmål för granskningen:

- Säkerställer nämnden/styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig (intern styrning och kontroll)?

Metod och avgränsning

Analys av strategisk plan/motsvarande, budget, verksamhetsplaner, internbudget, ev dokumenterad riskanalys, ev internkontrollplan/uppföljningsplan, uppföljningar av ekonomi och verksamhet samt protokoll. Prövning av ansvarstagandet för styrning, kontroll och måluppfyllelse sker utifrån ett antal kontrollfrågor. Kontrollfrågorna utgör även revisionskriterier, d v s bedömningsgrund om ansvarsutövandet är tillräckligt. Revisorerna har även träffat nämnden och fört diskussion utifrån iakttagelserna av dokumentgranskningen. Granskningen är översiktlig till sin karaktär.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll I

Intern styrning och kontroll 2018				Kommentarer/noteringar
Har styrelsen/nämnden antagit en plan för sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges uppdrag?	X			Ja, verksamhetsplan för 2018 har antagits.
Är planen heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?		X		Målen kan ses som verksamhetsövergripande. Oklart utifrån granskat material hur styrningen konkretiseras för verksamheterna.
Har styr./nämnden antagit en internbudget för sin verksamhet som motsvarar fullmäktiges ram?	X			Ja.
Är budgeten heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja, utifrån de enheter/avdelningar som ligger under nämnden.
Sker regelbunden och heltäckande rapportering vad gäller verksamhet och ekonomi?		X		Ekonomisk och verksamhetsmässig rapportering sker varje sammanträde, vi kan dock ej utifrån granskat material bedöma om det sker en regelbunden återrapportering utifrån verksamhetsplan och målsättningar.
Inkluderar rapporteringen måluppfyllelse, resultat och effekter?		X		Den löpande ekonomirapporteringen innehåller resultat som kan ställas mot budget, dock oklar i vilken utsträckning det sker analys. Besparingsbeslut innehåller beräknade effekter. Vi kan ej se att det sker löpande uppföljning av måluppfyllelse, resultat och effekter vad gäller verksamheten.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll II

Intern styrning och kontroll 2018				Kommentarer/noteringar
Får nämnden åiterrapportering av beslut som fattats på delegation?	X			Ja.
Har styrelsen/nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?	X			Ja, framgår av internkontrollplan.
Baseras uppföljningsplan/internkontrollplan på dokumenterad riskanalys?	X			Ja, internkontrollplanen och uppföljning av mål baseras på dokumenterad riskbedömning.
Sker åiterrapportering enligt plan?		X		I kontrollplanen framgår vad som ska följas upp och till vem samt som är ansvarig, men oklart vad gäller när i tid det ska ske vilket gör att vi ej kan bedöma om åiterrapportering sker enligt plan.

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2018				Kommentarer/noteringar
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens verksamhet?		X		Målen är i varierande grad mer av "mjuk" karaktär. Oklart av erhållet material hur styrningen konkretiseras vidare i organisationen.
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens ekonomi?	X			Ja, genom internbudgeten samt mål om budget i balans. I övrigt framgår inga ekonomiska målsättningar.
När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	X			I delårsrapporten per augusti framgår att nämnden har uppfyllt sina verksamhetsmål
När nämnden uppsatta mål för ekonomin?			X	I delårsrapporten har nämnden en negativ årsprognos. Av träffen med nämnden framgår att de prognostiserar ett underskott på ca 10 mnkr. Beslut om åtgärder finns.
Preciserar nämnden/styrelsen vid behov vad som ska göras, när det ska göras och av vem?	X			Granskningen visar att nämnden överlag är tydliga i sina beslut vad gäller vad som ska göras, när och av vem.

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2018				Kommentarer/noteringar
Följer nämnden/nämnden upp att beslutade åtgärder verkställs och återrapporeras?	X			Ja, ex-vis uppdrag om åtgärder utifrån genomförda revisioner
Framgår av protokoll att det vid behov vidtas aktiva åtgärder i syfte att nå fastställda mål?	X			Ja. Enligt delårsrapport framgår att de verksamhetsmässiga målen nås vilket därmed inte föranlett några särskilda åtgärder. Vad gäller ekonomi har beslut om åtgärder fattats med beräkningar av effekter 2018 och 2019.
Har styrelsen/nämnden fångat upp och verkställt eventuella särskilda uppdrag från fullmäktige?	X			Det finns inget specifikt uppdrag till nämnden för 2018. Vi ser att nämnden fullföljt uppdrag att årligen följa upp åtgärdsprogrammet gällande mäns våld mot kvinnor.

Sammanfattning revisionell bedömning

Vår bedömning är att socialnämnden i allt väsentligt har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan utifrån fullmäktiges uppdrag för sina verksamheter. Det är dock oklart utifrån granskat material hur styrningen konkretiseras för verksamheterna.
- En internbudget för nämndens verksamheter har antagits motsvarande fullmäktiges tilldelade ram.
- Information och återrapportering kring verksamhet och ekonomi sker genom återkommande punkter på nämndens sammanträden. Vi kan dock ej utifrån granskat material bedöma om det sker en regelbunden återrapportering utifrån verksamhetsplan och målsättningar.
- Delegationsbeslut återrapporteras till nämnden löpande under året.
- Nämnden har antagit en internkontrollplan baserad på en dokumenterad riskanalys. I kontrollplanen framgår vad som ska följas upp och till vem samt som är ansvarig, men oklart vad gäller när i tid det ska ske vilket gör att vi ej kan bedöma om återrapportering sker enligt plan.
- Nämnden är överlag tydliga i sina beslut vad gäller vad som ska göras, när och av vem.
- Enligt delårsrapporten per augusti framgår att de verksamhetsmässiga målen nås vilket därmed inte föranlett några särskilda åtgärder.
- Vad gäller ekonomi prognostiseras ett underskott och nämnden har visat ett aktivt ansvarstagande genom uppdrag till förvaltningen och beslut om åtgärder med beräkningar av effekter 2018 och 2019.

Uppföljning av genomförd granskning

Intern kontroll enligt COSO-modellen

Under hösten har revisorerna genomfört en granskning som syftade till att utifrån COSO-modellens ramverk bedöma om den interna styrningen och kontrollen inom kommunstyrelsen samt de övriga nämnderna är tillräcklig. Modellen tar sin utgångspunkt i fem olika komponenter:

- ✓ Kontrollmiljö
- ✓ Riskhantering
- ✓ Kontrollaktiviteter
- ✓ Information
- ✓ Uppföljning/utvärdering

Granskningen fokuserade på förutsättningarna för att bedriva ett aktivt internkontrollarbete, med andra ord den internkontrollstruktur som finns inom organisationen snarare än efterlevnad av fastställda policies, riktlinjer och rutiner.

Den samlade bedömningen var att kultur- och utbildningsnämnden, miljö- och byggnämnden, socialnämnden, valnämnd samt överförmyndarnämndens interna kontroll är tillräcklig. Kommunstyrelsens interna kontroll bedömdes som delvis tillräcklig. De rekommendationer som lämnades var följande:

- Att åtgärder vidtas som säkerställer att styrande och stödjande dokument samlas på ett sådant sätt att aktuell dokumentation går att nå inom kommunens samtliga verksamheter.
- Att analys genomförs över styrelse och nämnders ledamöters behov av kunskapshöjande aktiviteter gällande ansvar och arbete med den interna kontrollen.
- Att kommunstyrelsen säkerställer att reglementets skrivningar om att styrelsen skall utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll efterlevs.

Uppföljning av genomförd granskning, forts

- Vilken analys gör nämnden över kontrollmiljön utifrån den organisatoriska förändring av chefs- och ledarorganisationen inom förvaltningen?
 - Vilken bedömning gör styrelsen/nämnden över förutsättningarna för en god kontrollmiljö?
 - Vilka åtgärder har vidtagits för att stärka ledamöternas kunskaper kring intern kontroll och arbetet med den interna kontrollen? Finns några planer med tanke på ny mandatperiod?
 - Vilka processer finns idag för att analysera riskområden tillsammans med andra nämnder, samt med styrelsen?
- Ny organisation ska leda till ett närmare ledarskap vilket nämnden tror kommer att ha positiv effekt på kontrollmiljön. Medarbetarenkät ska göras till hösten för att följa upp omorganisationen.
 - I samband med temadagarna har Elisabeth varit föredragande om varför vi arbetar med det vi gör. Hon för kompetens till nämnden och ledamöterna.
 - Utbildning förbereds för nya ledamöter och respektive avdelning.
 - Mot bakgrund av granskningen samt de händelser som inträffat har det funderats kring hur ekonomiska risker kan beaktas bättre i internkontrollplanen.
 - Attestsystemet: regelverket har reviderats och styrningen stärkts

1. Kontrollmiljö är den omgivning som den interna styrningen och kontrollen verkar i och påverkas av. Detta kan vara riktlinjer, policies, organisationskulturen och ledningens styrning. Kontrollmiljön kan sägas vara fundamentet för den interna kontrollen.

2. Riskbedömning handlar om hur risker för att nå verksamhetens mål identifieras, värderas och hanteras. Det kan t.ex. handla om omvärldsrisker, finansiella risker, legala risker samt verksamhetsrisker. Riskbedömningen avgör vilka områden som är värda att uppmärksamma samt vilka resurser som skall tillsättas för att riskerna skall avhjälpas. Riskbedömningar måste ske löpande och integrerat med övriga beslut. Riskbedömningen kan härigenom inte ske isolerat vid ett tillfälle per år.

Ansvarsutövande 2018

Kultur-och utbildningsnämnden

Översiktlig granskning av styrning och kontroll samt måluppfyllelse

Kiruna Kommun
December 2018

Uppdrag

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska i sin granskning pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelse och övriga nämnder är tillräcklig. Den årliga granskningen består enligt god revisionssed av två delar; grundläggande granskning (granskning av delårsrapport, årsredovisning, intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse) och fördjupad granskning.

Kommunstyrelse, facknämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organ bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att målen inte nås.

Föreliggande granskning utgör den grundläggande granskningen av styrelsens och nämndernas ansvarstagande för intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden/styrelsen bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet med tillräcklig intern kontroll. Följande frågor utgör kontrollmål för granskningen:

- Säkerställer nämnden/styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig (intern styrning och kontroll)?

Metod och avgränsning

Analys av strategisk plan/motsvarande, budget, verksamhetsplaner, internbudget, ev dokumenterad riskanalys, ev internkontrollplan/uppföljningsplan, uppföljningar av ekonomi och verksamhet samt protokoll. Prövning av ansvarstagandet för styrning, kontroll och måluppfyllelse sker utifrån ett antal kontrollfrågor. Kontrollfrågorna utgör även revisionskriterier, d v s bedömningsgrund om ansvarsutövandet är tillräckligt. Revisorerna har även träffat nämnden och fört diskussion utifrån iakttagelserna av dokumentgranskningen. Granskningen är översiktlig till sin karaktär.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll I

Intern styrning och kontroll 2018				Kommentarer/noteringar
Har styrelsen/nämnden antagit en plan för sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges uppdrag?	X			Ja, det finns en verksamhetsplan för 2018 liksom strategier för bland annat personalförsörjning.
Är planen heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?		X		Ja, verksamhetsplaner finns för nämndens samtliga områden. Utifrån granskat material är det oklart hur styrningen konkretiseras för verksamheterna.
Har styr./nämnden antagit en internbudget för sin verksamhet som motsvarar fullmäktiges ram?			X	<p>Ursprunglig internbudget motsvarar den tilldelade ramen, dock antogs revidering av budgeten i mars efter att avstämning av antalet barn i förskola visat på en volymökning. Revideringen innebär att den interna budgeten överstiger ramen. Vår tolkning av detta är att nämnden låtit interna resursfördelningsprinciper ha företräde framför tilldelad rambudget.</p> <p>Nämnas kan att nämnden specificerat ett antal faktorer i övrigt som påverkat kostnader i förhållande till budget samt att beslut fattats under hösten om att se över resursfördelningsprinciper.</p>

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll II

Intern styrning och kontroll 2018				Kommentarer/noteringar
Får nämnden återrapportering av beslut som fattats på delegation?	X			Ja, under en stående punkt i protokollen.
Har styrelsen/nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?	X			Ja.
Baseras uppföljningsplan/internkontrollplan på dokumenterad riskanalys?	X			Ja.
Sker återrapportering enligt plan?	X			Uppdragen inom nämnden följs upp löpande, liksom ekonomi.
Är budgeten heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja, avdelningar/uppdrag samt övriga poster finns med.
Sker regelbunden och heltäckande rapportering vad gäller verksamhet och ekonomi?	X			Ja. Det finns fasta punkter om ekonomisk rapport, information från kulturchef och förvaltningschef samt delegationer och klagomål inom skolan mm.
Inkluderar rapporteringen måluppfyllelse, resultat och effekter?		X		Vissa verksamhetsmål följs upp i större utsträckning, exempelvis skolresultat. Av dokumenten framgår inte om verksamhetsmålen har följts upp i sin helhet förutom i uppföljning av internkontrollplanen. Av dokumenten är det oklart om det finns en systematiskt bedömning av måluppfyllelse, resultat och effekter för varje rapportering.

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2018				Kommentarer/noteringar
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens verksamhet?		X		Målen i verksamhetsplanen varierande grad mätbara där vissa är mer av "mjuk" karaktär. Oklart hur styrningen konkretiseras vidare i organisationen. Målen i kontrollplan är uppfoljningsbara.
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens ekonomi?	X			Ja.
När nämnden uppsatta mål för verksamheten?		X		I delårsrapporten för 2018 framgår att nämnden inte når det primära målet om att öka måluppfyllelsen av skolans nationella mål. Dock följs inte samtliga områden upp genom mätbara mått. Enligt uppfoljning av verksamhetsplan och internkontrollplan 2017 nås inte målen, men alla områden i IK är pågående.
När nämnden uppsatta mål för ekonomin?			X	Nej. Per oktober prognostiseras ett underskott på 23,0 Mnkr år 2018 i förhållande till kommunfullmäktiges ram. Underskotten beräknas härröra från grundskolorna i byarna, förskoleköket, utökning av förskola, lönerrevision fristående alternativ, Högalid 7-9 samt insatser för behövande elever, s.k. extraordinära stödåtgärder.
Preciserar nämnden/styrelsen vid behov vad som ska göras, när det ska göras och av vem?	X			Det finns tydliga uppdrag och uppfoljning i protokollen.

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2018				Kommentarer/noteringar
Följer styrelsen/nämnden upp att beslutade åtgärder verkställs och åiterrapporteras?	X			Delegerade uppdrag till den egna förvaltningen följs upp och åiterrapporteras. Av handlingarna kan vi inte se att verksamhetsmålen följs upp löpande. Avseende ekonomin har nämnden följt upp verkställighet och ekonomiska effekter av beslutade besparingsåtgärder.
Framgår av protokoll att det vid behov vidtas aktiva åtgärder i syfte att nå fastställda mål?		X		<p>Gällande verksamhetsmässiga mål visar protokollen på en aktiv styrning kopplat till verksamheten, exempelvis avseende skolresultat. Gällande övriga verksamhetsmål kan vi ej se någon systematisk uppföljning med beslut om åtgärder.</p> <p>Vad gäller ekonomin; granskningen visar att nämnden regelbundet följt upp ekonomin och fattat beslut om åtgärder och uppdrag till förvaltningen, samt att nämnden följt upp verkställighet och ekonomiska effekter av besparingsåtgärder. Beslut om besparingar som kostnadsberäknats uppgår till ca 11 mnkr för 2018, varav drygt 6 mnkr effektuerats under innevarande år enl uppföljning i november. Vi kan ej se att det finns beslut om åtgärder som täcker det totala prognostiserade underskottet på 23 mnkr. Budgetförslag inkl kostnadsberäknade åtgärder för en ekonomi i balans 2019-2020 har upprättats och överlämnats till Ks.</p>
Har styrelsen/nämnden fångat upp och verkställt eventuella särskilda uppdrag från fullmäktige?	X			Ja. De har bland annat rapporterat angående budgeten. Annars saknas det specifika uppdrag.

Sammanfattning revisionell bedömning

Vår bedömning är att nämnden i allt väsentligt har haft en tillräcklig styrning och intern kontroll vad gäller verksamhet, men att det funnits brister avseende ekonomisk styrning och kontroll.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan utifrån fullmäktiges uppdrag för sina verksamheter. Utifrån granskat material är det oklart hur styrningen konkretiseras för verksamheterna med utgångspunkt i verksamhetsplanen. Målen bedöms i kombination med aktiviteter i internkontrollplanen och utifrån protokollen vara delvis uppföljnings-/mätbara.
- Ursprunglig internbudget motsvarar den tilldelade ramen, dock antogs revidering av budgeten i mars efter att avstämning av antalet barn i förskola visat på en volymökning. Revideringen innebär att den interna budgeten överstiger ramen, vilket enligt vår tolkning innebär att nämnden låtit interna resursfördelningsprinciper ha företräde framför tilldelad rambudget. Nämnas bör att nämnden specificerat ett antal faktorer i övrigt som påverkat kostnader i förhållande till budget samt att beslut fattats under hösten om att se över resursfördelningsprinciper.
- Information kring verksamhet och ekonomi sker genom återkommande punkter på nämndens sammanträden. Dock saknas uppföljning av nämndens verksamhetsmål kopplat till visionen på löpande basis. Vissa mål följs upp mer löpande. Nämnas bör att dokumentgranskningen visar på en aktiv styrning med beslut om åtgärder och uppdrag till förvaltningen kopplat till verksamhet.
- Måluppfyllelsen bedöms endast till viss del vara uppfylld enligt delårsrapport 2018 och den egna uppföljningen av verksamheten för 2017. Av delårsrapporten framgår inte uppföljning av alla verksamhetsmål.
- Av internkontrollplanen finns en tydlig ansvarsfördelning med riskanalys, ansvarsfördelning och återrapportering. Uppföljning och återrapportering av uppdrag inom nämnden sker löpande.
- Delegationsbeslut, klagomålsärenden, och verksamhetens resultat och arbete återrapporteras till nämnden löpande.
- Ekonomiskt bedöms KUN per oktober att göra ett underskott för året på ca 23 Mnkr. Protokollen visar att nämnden regelbundet har följt upp den ekonomiska utvecklingen, vid återkommande tillfällen fattat beslut om åtgärder samt följt upp verkställighet och ekonomiska effekter av besparingsåtgärder. Vi kan dock ej se att det finns beslut om åtgärder som täcker det totala prognostiserade underskottet på 23 mnkr. Budgetförslag inkl kostnadsberäknade åtgärder för en ekonomi i balans 2019-2020 har upprättats och överlämnats till Ks.

Uppföljning av genomförd granskning

Intern kontroll enligt COSO-modellen

Under hösten har revisorerna genomfört en granskning som syftade till att utifrån COSO-modellens ramverk bedöma om den interna styrningen och kontrollen inom kommunstyrelsen samt de övriga nämnderna är tillräcklig. Modellen tar sin utgångspunkt i fem olika komponenter:

- ✓ Kontrollmiljö
- ✓ Riskhantering
- ✓ Kontrollaktiviteter
- ✓ Information
- ✓ Uppföljning/utvärdering

Granskningen fokuserade på förutsättningarna för att bedriva ett aktivt internkontrollarbete, med andra ord den internkontrollstruktur som finns inom organisationen snarare än efterlevnad av fastställda policies, riktlinjer och rutiner.

Den samlade bedömningen var att kultur- och utbildningsnämnden, miljö- och byggnämnden, socialnämnden, valnämnd samt överförmyndarnämndens interna kontroll är tillräcklig. Kommunstyrelsens interna kontroll bedömdes som delvis tillräcklig. De rekommendationer som lämnades var följande:

- Att åtgärder vidtas som säkerställer att styrande och stödjande dokument samlas på ett sådant sätt att aktuell dokumentation går att nå inom kommunens samtliga verksamheter.
- Att analys genomförs över styrelse och nämnders ledamöters behov av kunskapshöjande aktiviteter gällande ansvar och arbete med den interna kontrollen.
- Att kommunstyrelsen säkerställer att reglementets skrivningar om att styrelsen skall utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll efterlevs.

Uppföljning av genomförd granskning, forts

Frågor till styrelsen och nämnderna

- Vilken bedömning gör styrelsen/nämnden över förutsättningarna för en god kontrollmiljö?
- Vilka åtgärder har vidtagits för att stärka ledamöternas kunskaper kring intern kontroll och arbetet med den interna kontrollen? Finns några planer med tanke på ny mandatperiod?
- Vilka processer finns idag för att analysera riskområden tillsammans med andra nämnder, samt med styrelsen?

1. Kontrollmiljö är den omgivning som den interna styrningen och kontrollen verkar i och påverkas av. Detta kan vara riktlinjer, policies, organisationskulturen och ledningens styrning. Kontrollmiljön kan sägas vara fundamentet för den interna kontrollen.

2. Riskbedömning handlar om hur risker för att nå verksamhetens mål identifieras, värderas och hanteras. Det kan t.ex. handla om omvärldsrisker, finansiella risker, legala risker samt verksamhetsrisker. Riskbedömningen avgör vilka områden som är värda att uppmärksamma samt vilka resurser som skall tillsättas för att riskerna skall avhjälpas. Riskbedömningar måste ske löpande och integrerat med övriga beslut. Riskbedömningen kan härigenom inte ske isolerat vid ett tillfälle per år.

Ansvarsutövande 2018

Kommunstyrelsen

Översiktlig granskning av styrning och kontroll samt måluppfyllelse

Ida Pelli,
revisionskonsult

Andreas Jönsson,
cert. kommunal revisor

Kiruna Kommun
November 2018

Uppdrag

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska i sin granskning pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelse och övriga nämnder är tillräcklig. Den årliga granskningen består enligt god revisionssed av två delar; grundläggande granskning (granskning av delårsrapport, årsredovisning, intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse) och fördjupad granskning.

Kommunstyrelse, facknämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organ bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att målen inte nås.

Föreliggande granskning utgör den grundläggande granskningen av styrelsens och nämndernas ansvarstagande för intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden/styrelsen bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet med tillräcklig intern kontroll. Följande frågor utgör kontrollmål för granskningen:

- Säkerställer nämnden/styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig (intern styrning och kontroll)?

Metod och avgränsning

Analys av strategisk plan/motsvarande, budget, verksamhetsplaner, internbudget, ev dokumenterad riskanalys, ev internkontrollplan/uppföljningsplan, uppföljningar av ekonomi och verksamhet samt protokoll. Prövning av ansvarstagandet för styrning, kontroll och måluppfyllelse sker utifrån ett antal kontrollfrågor. Kontrollfrågorna utgör även revisionskriterier, d v s bedömningsgrund om ansvarsutövandet är tillräckligt. Revisorerna har även träffat nämnden och fört diskussion utifrån iakttagelserna av dokumentgranskningen. Granskningen är översiktlig till sin karaktär.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll I

Intern styrning och kontroll 2018				Kommentarer/noteringar
Har styrelsen/nämnden antagit en plan för sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges uppdrag?	X			Ja, det har arbetats fram verksamhetsplaner för styrelsens verksamheter som utgår ifrån kommunens övergripande vision och mål. Noteras att det saknas en strategisk plan från fullmäktige och att "Vision och övergripande mål" är från 2013.
Är planen heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja, verksamhetsplaner finns för KS samtliga områden: kommunkontoret med respektive avdelning, samt för stadsbyggnadsförvaltningen.
Har styr./nämnden antagit en internbudget för sin verksamhet som motsvarar fullmäktiges ram?	X			Ja. Noteras att internbudgeten reviderades i september med anledning av tilläggsbudgeteringar.
Är budgeten heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja, avdelningar/uppdrag samt övriga poster finns med.
Sker regelbunden och heltäckande rapportering vad gäller verksamhet och ekonomi?		X		Ekonomisk rapport för Ks egna verksamheter har följts upp vid två tillfällen, maj och september. Budget- och investeringsäskanden har behandlats löpande under året. Av dokumenten framgår att verksamhetsmålen har följts upp en gång, i delårsrapporten.
Inkluderar rapporteringen måluppfyllelse, resultat och effekter?		X		Måluppfyllelse för verksamhetsmålen framgår i delårsrapporten. För den löpande ekonomirapporteringen framgår det inte av handlingarna om det sker en analys eller effektutvärdering löpande.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll II

Intern styrning och kontroll 2018				Kommentarer/noteringar
Får nämnden återrapportering av beslut som fattats på delegation?	X			Ja, under en stående punkt i protokollen.
Har styrelsen/nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?		X		Ja - det finns en internkontrollplan, men av planen går det dock inte att avläsa någon uppföljningsfrekvens för ett antal av kontrollmomenten.
Baseras uppföljningsplan/internkontrollplan på dokumenterad riskanalys?	X			Ja.
Sker återrapportering enligt plan?		X		I de kontrollmoment som har specificerade uppföljningsperioder i internkontrollplanen kan vi inte avläsa i protokollen att alla områden har följts upp.
Har Ks haft uppsikt över nämnder och kommunala bolag?	X			Uppföljning av nämnderna har skett inom ramen för delårsrapporten samt särskilt följt upp och gett direktiv till SocN och KUN mot bakgrund av prognostiserade underskott. De kommunala bolagens protokoll och årsredovisningar har under året redovisats för styrelsen. Vidare har bolagen särskilt informerat kring sin verksamhet under året.

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2018				Kommentarer/noteringar
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens verksamhet?		X		Ja, dock är målen i varierande grad mer av "mjuk" karaktär där Stadsbyggnadsförvaltningen har en mer konkret handlingsplan för organisationen. För kommunkontoret är det av handlingarna inte tydligt hur styrningen konkretiseras vidare i organisationen.
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens ekonomi?	X			Ja, enligt internkontrollplan och verksamhetsplaner. Vidare kan den interna budgeten ses som ekonomiska mål.
När nämnden uppsatta mål för verksamheten?		X		Enligt delårsrapporten är alla mål delvis uppfyllda eller påbörjade. Inget mål är helt uppfyllt. I den egna uppföljningen för 2017 framgår att 43% av målen för 2017 uppfylldes helt.
När nämnden uppsatta mål för ekonomin?			X	I delårsrapporten visar årsprognosen ett negativt utfall.
Preciserar nämnden/styrelsen vid behov vad som ska göras, när det ska göras och av vem?	X			Det finns tydliga uppdrag och uppföljning i protokollen för den egna styrelsen.

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2018				Kommentarer/noteringar
Följer styrelsen/nämnden upp att beslutade åtgärder verkställs och återrapporteras?	X			Delegerade uppdrag till den egna förvaltningen följs upp.
Framgår av protokoll att det vid behov vidtas aktiva åtgärder i syfte att nå fastställda mål?		X		Vi ser ingen löpande uppföljning av verksamhetsmål kopplat till fullmäktiges övergripande mål, och vi ser ej heller att det fattas beslut om åtgärder för att nå fastställda mål i detta avseende. Nämnas kan att det i samband med delårsrapporten samt inför ny budget och ny verksamhetsplanen sker uppföljning av verksamhetsmålen och ekonomin, samt i viss utsträckning analys och åtgärdsförslag.
Har styrelsen/nämnden fångat upp och verkställt eventuella särskilda uppdrag från fullmäktige?	X			Ja, främst beslut i kommunfullmäktige om beredning av motioner.

Sammanfattning revisionell bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen till övervägande del har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten, men vi ser ett utvecklingsbehov vad gäller uppföljning och styrning för en ökad målfyllelse i verksamhetsmässigt perspektiv.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Styrelsen har tagit fram verksamhetsplaner för styrelsens verksamheter som utgår ifrån kommunens övergripande vision och mål.
- En internbudget för styrelsens verksamheter har antagits motsvarande fullmäktiges tilldelade ram.
- Information kring verksamhet och ekonomi sker genom återkommande punkter på styrelsens sammanträden. Dock saknas uppföljning av styrelsens verksamhetsmål kopplat till fullmäktiges övergripande mål på löpande basis.
- Uppföljning av ekonomi inkl internbudget har skett vid två tillfällen. Kommunstyrelsen har också följt upp övriga nämnders åtgärder för budgetunderskott.
- Utöver den hantering som sker av ärenden kopplat till styrelsens verksamhet har rapportering/uppföljning av målen för verksamheten endast följts upp genom delårsrapporten.
- Av internkontrollplanen finns en ansvarsfördelning men det saknas information om hur uppföljningen av vissa kontrollmoment ska genomföras, samt plan för när dessa ska följas upp.
- Avseende uppsiktsplikten har uppföljning av nämnderna skett inom ramen för delårsrapporten samt särskilt följt upp och gett direktiv till SocN och KUN mot bakgrund av prognostiserade underskott. De kommunala bolagens protokoll och årsredovisningar har under året redovisats för styrelsen. Vidare har bolagen särskilt informerat kring sin verksamhet under året.
- Målen bedöms i kombination med framarbetade aktiviteter vara uppföljnings-/mätbara i viss utsträckning, där det från Stadsbyggnadsförvaltningen finns en tydligare struktur om ansvarsfördelning och nedbrutna mål. Det är oklart hur styrningen konkretiseras vidare i organisationen för kommunkontoret
- Målfyllelsen bedöms endast till viss del vara uppfylld enligt delårsrapport 2018.
- Ekonomiskt bedöms Ks enligt delårsrapporten att göra ett underskott för året.
- Vi ser ingen löpande uppföljning av verksamhetsmål kopplat till fullmäktiges övergripande mål, och vi ser ej heller att det fattas beslut om åtgärder för att nå fastställda mål i detta avseende. Nämnas kan att det i samband med delårsrapporten samt inför ny budget och ny verksamhetsplan sker uppföljning av verksamhetsmålen och ekonomin, samt i viss utsträckning analys och åtgärdsförslag.
- Delegationsbeslut återrapporteras till nämnden löpande under året.

Uppföljning av genomförd granskning

Intern kontroll enligt COSO-modellen

Under hösten har revisorerna genomfört en granskning som syftade till att utifrån COSO-modellens ramverk bedöma om den interna styrningen och kontrollen inom kommunstyrelsen samt de övriga nämnderna är tillräcklig. Modellen tar sin utgångspunkt i fem olika komponenter:

- ✓ Kontrollmiljö
- ✓ Riskhantering
- ✓ Kontrollaktiviteter
- ✓ Information
- ✓ Uppföljning/utvärdering

Granskningen fokuserade på förutsättningarna för att bedriva ett aktivt internkontrollarbete, med andra ord den internkontrollstruktur som finns inom organisationen snarare än efterlevnad av fastställda policies, riktlinjer och rutiner.

Den samlade bedömningen var att kultur- och utbildningsnämnden, miljö- och byggnämnden, socialnämnden, valnämnd samt överförmyndarnämndens interna kontroll är tillräcklig. Kommunstyrelsens interna kontroll bedömdes som delvis tillräcklig. De rekommendationer som lämnades var följande:

- Att åtgärder vidtas som säkerställer att styrande och stödjande dokument samlas på ett sådant sätt att aktuell dokumentation går att nå inom kommunens samtliga verksamheter.
- Att analys genomförs över styrelse och nämnders ledamöters behov av kunskapshöjande aktiviteter gällande ansvar och arbete med den interna kontrollen.
- Att kommunstyrelsen säkerställer att reglementets skrivningar om att styrelsen skall utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll efterlevs.

Uppföljning av genomförd granskning, forts

Frågor till styrelsen

- Vilken analys gör styrelsen över sitt eget arbete avseende utvärdering av nämndernas samlade system för intern kontroll? (§ 10 i internkontrollreglementet)
- Vilka är de viktigaste slutsatserna som styrelsen gör över styrkor och svagheter i kommunens samlade system för intern kontroll?
- Vilken bedömning gör styrelsen över förutsättningarna för en god kontrollmiljö?
- Vilka åtgärder har vidtagits för att stärka ledamöternas kunskaper kring intern kontroll och arbetet med den interna kontrollen? Finns några planer med tanke på ny mandatperiod?
- Vilka processer finns idag för att analysera riskområden tillsammans med andra nämnder?

Noteringar:

Analys och utvärdering av nämndernas samlade system för intern kontroll kan förbättras. Ks har en omfattande dagordning vilket kan påverka förutsättningarna för uppföljning. Ett övergripande forum där riskområden kan analyseras är strategiska ledningsgruppen. Översyn av styrmodell pågår.

1. Kontrollmiljö är den omgivning som den interna styrningen och kontrollen verkar i och påverkas av. Detta kan vara riktlinjer, policies, organisationskulturen och ledningens styrning. Kontrollmiljön kan sägas vara fundamentet för den interna kontrollen.

2. Riskbedömning handlar om hur risker för att nå verksamhetens mål identifieras, värderas och hanteras. Det kan t.ex. handla om omvärldsrisker, finansiella risker, legala risker samt verksamhetsrisker. Riskbedömningen avgör vilka områden som är värda att uppmärksamma samt vilka resurser som skall tillsättas för att riskerna skall avhjälpas. Riskbedömningar måste ske löpande och integrerat med övriga beslut. Riskbedömningen kan härigenom inte ske isolerat vid ett tillfälle per år.

Resultat

Kommunstyrelsen

Vår bedömning är att kommunstyrelsen till övervägande del har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten, men vi ser ett utvecklingsbehov vad gäller uppföljning och styrning för en ökad måluppfyllelse i verksamhetsmässigt perspektiv.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Styrelsen har tagit fram verksamhetsplaner för styrelsens verksamheter som utgår ifrån kommunens övergripande vision och mål.
- En internbudget för styrelsens verksamheter har antagits motsvarande fullmäktiges tilldelade ram.
- Information kring verksamhet och ekonomi sker genom återkommande punkter på sammanträdena. Dock saknas uppföljning av styrelsens verksamhetsmål kopplat till fullmäktiges övergripande mål på löpande basis.
- Uppföljning av ekonomi inkl internbudget har skett vid två tillfällen. Kommunstyrelsen har också följt upp övriga nämnders åtgärder för budgetunderskott.
- Utöver den hantering som sker av ärenden kopplat till styrelsens verksamhet har rapportering/uppföljning av målen för verksamheten endast följts upp genom delårsrapporten.
- Av internkontrollplanen finns en ansvarsfördelning men det saknas information om hur uppföljningen av vissa kontrollmoment ska genomföras, samt plan för när dessa ska följas upp.
- Avseende uppsiktsplikten har uppföljning av nämnderna skett inom ramen för delårsrapporten samt särskilt följt upp och gett direktiv till SocN och KUN mot bakgrund av prognostiserade underskott. De kommunala bolagens protokoll och årsredovisningar har under året redovisats för styrelsen. Vidare har bolagen särskilt informerat kring sin verksamhet under året.
- Målen bedöms i kombination med framarbetade aktiviteter vara uppföljnings-/mätbara i viss utsträckning, där det från stadsbyggnadsförvaltningen finns en tydligare struktur om ansvarsfördelning och nedbrutna mål. Det är oklart hur styrningen konkretiseras vidare i organisationen för kommunkontoret.
- Måluppfyllelsen bedöms endast till viss del vara uppfylld enligt delårsrapport 2018.
- Ekonomiskt bedöms Ks enligt delårsrapporten att göra ett underskott för året.
- Vi ser ingen löpande uppföljning av verksamhetsmål kopplat till fullmäktiges övergripande mål, och vi ser ej heller att det fattas beslut om åtgärder för att nå fastställda mål i detta avseende. Nämnas kan att det i samband med delårsrapporten samt inför ny budget och ny verksamhetsplanen sker uppföljning av verksamhetsmålen och ekonomin, samt i viss utsträckning analys och åtgärdsförslag.
- Delegationsbeslut återrapporteras till nämnden löpande under året.

Kultur- och utbildningsnämnden

Vår bedömning är att nämnden i allt väsentligt har haft en tillräcklig styrning och intern kontroll vad gäller verksamhet, men att nämnden brustit avseende ekonomisk styrning och kontroll.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan utifrån fullmäktiges uppdrag för sina verksamheter. Utifrån granskat material är det oklart hur styrningen konkretiseras för verksamheterna med utgångspunkt i verksamhetsplanen. Målen bedöms i kombination med aktiviteter i internkontrollplanen och utifrån protokollen vara delvis uppföljnings-/mätbara.
- Ursprunglig internbudget motsvarar den tilldelade ramen, dock antogs revidering av budgeten i mars efter att avstämning av antalet barn i förskola visat på en volymökning. Revideringen innebär att den interna budgeten överstiger ramen, vilket enligt vår tolkning innebär att nämnden låtit interna resursfördelningsprinciper ha företräde framför tilldelad rambudget. Nämnas bör att nämnden specificerat ett antal faktorer i övrigt som påverkat kostnader i förhållande till budget samt att beslut fattats under hösten om att se över resursfördelningsprinciper.
- Information kring verksamhet och ekonomi sker genom återkommande punkter på nämndens sammanträden. Dock saknas uppföljning av nämndens verksamhetsmål kopplat till visionen på löpande basis. Vissa mål följs upp mer löpande. Nämnas bör att dokumentgranskningen visar på en aktiv styrning med beslut om åtgärder och uppdrag till förvaltningen kopplat till verksamhet.
- Måluppfyllelsen bedöms endast till viss del vara uppfylld enligt delårsrapport 2018 och den egna uppföljningen av verksamheten för 2017. Av delårsrapporten framgår inte uppföljning av alla verksamhetsmål.
- Av internkontrollplanen finns en tydlig ansvarsfördelning med riskanalys, ansvarsfördelning och återrapporering. Uppföljning och återrapporering av uppdrag inom nämnden sker löpande.
- Delegationsbeslut, klagomålsärenden, och verksamhetens resultat och arbete återrapporeras till nämnden löpande.
- Ekonomiskt bedöms KUN per oktober att göra ett underskott för året på ca 23 Mnr. Protokollen visar att nämnden regelbundet har följt upp den ekonomiska utvecklingen, vid återkommande tillfällen fattat beslut om åtgärder samt följt upp verkställighet och ekonomiska effekter av besparingsåtgärder. Vi kan dock ej se att det finns beslut om åtgärder som täcker det totala prognostiserade underskottet på 23 mnkr. Budgetförslag inkl. kostnadsberäknade åtgärder för en ekonomi i balans 2019-2020 har upprättats och överlämnats till Ks.

Socialnämnden

Vår bedömning är att socialnämnden i allt väsentligt har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan utifrån fullmäktiges uppdrag för sina verksamheter. Det är dock oklart utifrån granskat material hur styrningen konkretiseras för verksamheterna.
- En internbudget för nämndens verksamheter har antagits motsvarande fullmäktiges tilldelade ram.
- Information och återrapportering kring verksamhet och ekonomi sker genom återkommande punkter på nämndens sammanträden. Vi kan dock ej utifrån granskat material bedöma om det sker en regelbunden återrapportering utifrån verksamhetsplan och målsättningar.
- Delegationsbeslut återrapporteras till nämnden löpande under året.
- Nämnden har antagit en internkontrollplan baserad på en dokumenterad riskanalys. I kontrollplanen framgår vad som ska följas upp och till vem samt som är ansvarig, men oklart vad gäller när i tid det ska ske vilket gör att vi ej kan bedöma om återrapportering sker enligt plan.
- Nämnden är överlag tydlig i sina beslut vad gäller vad som ska göras, när och av vem.
- Enligt delårsrapporten per augusti framgår att de verksamhetsmässiga målen nås vilket därmed inte föranlett några särskilda åtgärder.
- Vad gäller ekonomi prognostiseras ett underskott och nämnden har visat ett aktivt ansvarstagande genom uppdrag till förvaltningen och beslut om åtgärder med beräkningar av effekter 2018 och 2019.

Överförmyndarnämnden

Vår bedömning är att nämnden i allt väsentligt har haft en tillräcklig styrning av sin verksamhet och att den interna kontrollen till övervägande del har varit tillräcklig.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan utifrån fullmäktiges uppdrag, som omfattar hela nämndens verksamhet
- En internbudget för nämndens verksamhet har antagits motsvarande fullmäktiges tilldelade ram.
- Information kring verksamhetsmål och ekonomi sker genom återkommande punkter på nämndens sammanträden. Noteras att nämnden har gjort ett tillägg till i internkontrollplanen om att tydligare rapportera i protokollen om vilken information om ekonomi/verksamhet som gjorts till nämnden. Det är dock inte tydligt i alla protokoll vilken information som ges till nämnden under dessa punkter, eller om det finns en bedömning av måluppfyllelse, åtgärder och resultat.
- Internkontrollplanen är baserad på en riskanalys, och finns en tydlig ansvarsfördelning. Det saknas dock information om när vissa kontrollmoment ska vara klara.
- Av underlaget går det inte att se att alla områden i internkontrollplanen följs upp enligt planen, exempelvis samverkan och tillsyn av förvaltda egendom
- Det är inte klart av underlaget hur nämnden säkerställer att alla beslut som fattats också följs upp, exempelvis gällande digital anslagstavla. Däremot finns ett beslut om anpassad budget som har en tydlig uppföljning i november.
- Målen för ekonomin bedöms vara mätbara genom internbudgeten. Verksamhetsmålen bedöms vara delvis uppföljnings-/mätbara. Noteras i delårsrapporten att de fem målen för 2018 är uppfyllda.
- Ekonomiskt bedöms ÖFN enligt nämnden göra ett underskott för året på -0,3 mnkr. Av protokollen går det inte att se om det finns beslut om åtgärder för att nå de ekonomiska målen.
- Inom ramen för ansvarsutövandegranskningens träff med nämnden har vi även följt upp resultat och åtgärder utifrån Länsstyrelsens granskning av överförmyndarverksamheten.

Miljö- och byggnämnden

Vår bedömning är att miljö- och byggnämnden i allt väsentligt har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan utifrån fullmäktiges uppdrag för sina verksamheter samt ett antal tillsyns- och kontrollplaner.
- En internbudget för nämndens verksamheter har antagits motsvarande fullmäktiges tilldelade ram.
- Information kring verksamhet och ekonomi sker genom återkommande punkter på nämndens sammanträden samt inom ramen för uppföljning av planer, budget och kvartalsrapporter.
- Uppföljning i kvartalsrapporter och särskilda uppföljningar av planer inkluderar resultat och analys. Av protokollen framgår att verksamhetsplan och målsättningar följs upp löpande, vi kan dock ej utifrån erhållet material bedöma konkretiseringsgraden på återrapporteringen i förhållande till målen i verksamhetsplanen.
- Delegationsbeslut återrapporteras till nämnden löpande under året.
- Nämnden har antagit en internkontrollplan som under året utökats. Av föregående års granskning framgår att planen baserats på dokumenterad riskanalys.
- Granskningen visar ej att nämnden inte skulle precisera vid behov, men vi konstaterar att det är få beslut där uppdraget preciseras.
- Prognos för måluppfyllelse går ej att utläsa ur granskat material, men vi konstaterar att det sker återkommande uppföljning i förhållande till verksamhetsplanen. Av träff med nämnden framgår att måluppfyllelse per helår prognostiseras vara god både vad gäller ekonomi och verksamhet. Vi konstaterar både vad gäller ekonomi och verksamhet att nämnden inte har beslutat om några åtgärder, men kan samtidigt utifrån tillgänglig information inte bedöma om det har förelegat något behov av åtgärder.
- Nämnden har fångat upp och verkställt särskilda uppdrag från fullmäktige.